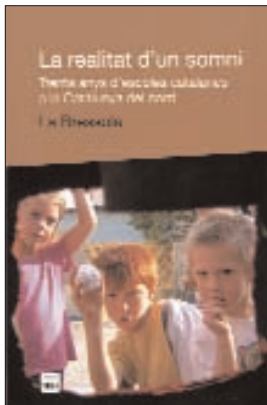


La realitat d'un somni



La realitat d'un somni. Trenta anys d'escoles catalanes a la Catalunya del nord

Edicions de 1984, Barcelona 2007.

Amb motiu del trentè aniversari de l'escola La Bressola (Catalunya Nord), i gràcies a la iniciativa d'Edicions

de 1984, ha aparegut el llibre *La realitat d'un somni. Trenta anys d'escoles catalanes a la Catalunya del nord*. L'obra aplega testimonis i històries sobre els trenta anys de vida de la xarxa d'escoles nordcatalanes La Bressola.

El títol ho diu tot: *La realitat d'un somni*. L'any 1976 es va obrir la primera escola bressol de la Catalunya Nord, i hi havia més il·lusió que mitjans (la primera escola es trobava a les dependències de la veterinària La Creu Blava). Les dificultats eren i han estat notables. Durant anys, La Bressola va anar creixent, no pas sense dificultats (problemes interns i amenaces externes). Avui és una xarxa d'escoles plenament consolidada, que va des de maternal fins a secundària, amb vuit centres repartits per tota la geografia nordcatalana.

El llibre està format per tres parts –no diferenciades com a tals–. La primera és de caràcter històric. El llibre comença amb una descripció del genocidi cultural aplicat per França, redac-

tada per Miquel Mayol, ex-eurodiputat i personatge de referència dins el catalanisme del nord. Tot seguit es repassa la història de La Bressola; Jaume Queralt i Joan Pere le Bihan són els encarregats de redactar-la. La segona part del llibre, redactada per Enric Larreula, explica com s'ha vist La Bressola «des del sud», és a dir, des de Catalunya Sud, País Valencià i Illes Balears. S'hi explica com la societat s'ha organitzat en l'Associació dels Amics de La Bressola i com diverses institucions donen ajut a l'escola en qüestió. La tercera part, redactada per Joan Pere le Bihan i David Altimir, descriu detalladament el mètode d'immersió que s'aplica a La Bressola. En aquesta tercera part hi ha un afegit, redactat per dos professors de la Universitat de Girona, en què s'exposa com és la relació entre aquest centre de docència i La Bressola, relació emmarcada en el programa europeu d'interrelació transfronterera Interreg.

Al llarg del llibre s'hi intercalen diverses aportacions de

persones que han donat suport a La Bressola des de l'àmbit polític, institucional o cultural. Hi ha els testimoniatges dels batlles de les localitats que acullen una bressola: el Soler, Sant Esteve del Monestir, Pollestres, Pontellà-Nyils, Prada i Perpinyà. També hi ha recollits els pensaments del cantautor Lluís Llach, de l'escriptora Isabel Clara Simó, del professor universitari mallorquí Jaume Corbera i de l'editor i activista cultural valencià Eliseu Climent; de les persones amb rellevància pública, aquestes quatre són les que més s'han compromès amb La Bressola –juntament amb el traspassat Francesc Ferrer i Gironès–. Al final del llibre, els dos darrers ex-presidents de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol i Pasqual Maragall, dediquen unes paraules a La Bressola.

En definitiva, una obra excel·lent que permet de conèixer el passat d'aquesta xarxa d'escoles, i una bona ocasió per a fer punt i a part i continuar vers el futur. ♦

XAVIER RULL

Les cançons populars



Bàrbara Sagrera Antich, *Les cançons populars del Diccionari català-valencià-balear*, Cofuc i Editorial Moll, Palma 2007.

Bàrbara Sagrera Antich és professora del departament de Filologia Catalana de la Universitat de les Illes Balears i ens ha obsequiat amb un treball que ens ha sorprès pel que

suposa de llarga dedicació al buidatge de les gloses populars incloses en els deu volums del *Diccionari català-valencià-balear (DCVB)*, l'Alcover-Moll, i sobretot, per l'acarament que n'ha fet amb les que apareixen en els quatre volums del franciscà P. Rafel Ginard Bauçà (1899-1976), el *Cançoner popular de Mallorca (CPM)*.

El llibre recull, al llarg de 237 pàgines, 1.586 gloses extretes del *DCVB* i devers 450 del *CPM*, que apareixen al peu de les primeres quan aquestes presenten variants, ja sigui de versos o de mots, a més de dues dotzenes de fragments no classificats temàticament. Si hi ha coincidència total, també queda reflectit al peu de la primera amb la denotació del número i volum. Aquestes indicacions resulten ben profitoses als investigadors i amants de la glosa popular, puix és un camí imprescindible per a la identificació i acarament, entre altres coses, del lloc i temps en què foren recollides.

El llibre s'estructura, com apunta l'autora en les vuit pàgines de la introducció, en els mateixos setze grups temàtics amb què el fi-

lòleg coautor del *DCVB*, Francesc de B. Moll, els va classificar en editar el *Cançoner popular de Mallorca*, agrupant-los, per tant, en els següents tipus: amoroses, d'animals, arts i oficis, astres i temps, camperoles, casa i vestit, danses, endevinalles, d'humor i sàtira, d'infants, de llocs, de mar i pesca, de narració, d'onomàstica, de religió i de la vida humana. A més d'un interessant pròleg de l'especialista en cultura popular il·lenca, la doctora Caterina Valriu, és ben d'agrair en un text tan ben ordenat com aquest, l'índex de veus incloses en les cançons –punts d'entrada en el diccionari d'on procedeixen–, índex que curulla el manual i que el fa molt més manejable i didàctic.

D'antuvi, es podria pensar en la possibilitat de plagi entre les cançons del *CPM* i les que il·lustren el *DCVB*. Aquesta possibilitat resta esvanida, amb bastant contundència, per les raons que addueix l'autora en la introducció, puix la cronologia de les recerques dels autors respectius –Mn. Antoni M. Alcover, del *Diccionari* i el P. Rafel Ginard, del *Cançoner*, tot i que

el segon fou esporàdicament col·laborador del primer l'any 1924– la podrien donar per descartada. L'autora, però, afirma: «amb tot és difícil treure'n conclusions. ¿Podem atribuir doncs aquesta coincidència al fet que en el moment de la recopilació de cançons per a les dues obres en qüestió es mantinguessin vives les mateixes cançons únicament amb diferències mínimes que les fan ser variants d'una mateixa cançó? És tal vegada la possibilitat més probable però tampoc no és comprovable. Així és el terreny de la cultura popular.»

Tot plegat fa que aquest manual, que ha tingut el suport del Consorci per al Foment de la Llengua Catalana (COFUC) del Govern de les Illes Balears, sigui un text, a més de molt divertit i entretingut, de referència obligada per als estudiosos de la literatura oral, tant de l'actual com de la de temps enrere. ♦

GABRIEL BARCELÓ BOVER